

ASIAANTUNTIJALTA

Vilkas turvallisuuspolitiikan syksy

Pauli Järvenpää, ylijohdaja, Puolustusministeriö
pauli.jarvenpaa(at)defmin.fi

Eipä ole miesmuistiin ollut näin vilkasta turvallisuuspolitiikan syksyä. Ja miesmuisti tämän kirjoittajan kohdalla ulottuu puolustushallinnon leivissä sentään jo yli neljännesvuosisadan!

On ollut Venäjän ja Georgian välinen sota, "080808", on puhjennut maailmanlaajuinen talouskriisi, jolla tulee olemaan myös merkittäviä turvallisuus- ja puolustuspoliittisia seurauksia ja Yhdysvalloissa on pidetty **Barack Obaman** voittoon päättyneet presidentinvaalit. Kaiken taustalla meillä Suomessa ovat olleet käynnissä vuoden 2008 turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon valmistelut.

Suomen hallitus teki lokakuun lopulla merkittävän päätöksen. Suomi ei tule liittymään Oslon rypäleseitea koskevaan sopimukseen. Rypäleseiteet ovat pommeja tai kranaatteja, jotka sisältävät tytärammuksia. Niitä voi yhdessä kantolaitteessa olla kymmeniä, jopa satoja. Rypäleammuksen avauduttua kohteensa yllä tytärammukset leviävät laajalle alueelle ja räjähtävät hyökkääjälle tuhoisin seurauksin.

Maastoon jää kuitenkin aina räjähtämättömiä tytärammuksia, "suutareita", jotka aiheuttavat kärsimyksiä siviiliväestölle vielä vuosia ammusten käytön jälkeen. Tämä on saanut monet kansalaisjärjestöt, useiden valtioiden tukemana, kampanjoimaan rypäleseitea vastaan.

Rypäleuseita koskevat neuvottelut, ns. Oslon prosessi, tuottivat näitä aseita vahvasti rajoittavan – muttei kokonaan kieltävän – sopimuksen, joka on ollut allekirjoitettavissa 3. joulukuuta lähtien Oslossa. Pitkästi yli sata maata on jo sen allekirjoittanut.

Allekirjoittajien joukossa eivät kuitenkaan ole suurimmat rypäleammusten tuottajat ja käyttäjät kuten Venäjä, Kiina, Intia, Pakistan Israel ja Yhdysvallat. Sopimuksen ulkopuolelle näyttävät EU-maista jäävän meidän ohellamme myös Viro, Latvia, Puola, Slovakia, Romania, Kreikka ja Kypros. Onkin arvioitu, että vain noin 10 prosenttia maailman rypäleammusvarastoista tulee Oslon sopimuksen piiriin.

Suomen puolustuksen kannalta rypäleuse on keskeisen tärkeä järjestelmä. Osittain se korvaa jalkaväkimiinat, osittain se tuo puolustukselle kipeästi kaivattua tulivoimaa. Puolustusvoimain komentajan amiraali Juhani Kaskealan mukaan sopimuksen allekirjoittaessamme olisimme menettäneet jopa kolmanneksen siitä tulivoimasta, jonka voimme tällä hetkellä kohdistaa hyökkääjän ensimmäistä porrasta vastaan.

Suomi jää siis hallituksen päätöksellä ainakin toistaiseksi Oslon sopimuksen ulkopuolelle. Hallituksen linjauksen mukaisesti Oslon sopimukseen palataan, kun puolustusvoimien suorituskykyyn liittyvä uusi tutkimus on tehty ja rypäleuseiden kansainvälinen kehitystyö, niiden hankintamahdollisuudet ja kustannusvaihtoehdot on selvitetty. Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen valiokunta, utva, seuraa kehitystä vuosittain.

Selonteko tuskin tuo uutta

Puolustusvoimien kehittämisen kannalta tärkein prosessi on jo elokuusta 2007 saakka meneillään ollut uuden selonteon valmistelu. On helppo yhtyä mielipiteeseen, että nopeasti muuttuvassa maailmassa neljän vuoden välein laadittavat selonteot eivät ehkä ole tehokkain mahdollinen politiikan teon väline. Selonteoissa on kuitenkin puolustushallinnon kannalta paljon hyvää. Ne antavat suunnittelulle pitkäjänteisyyttä ja suunnitelmallisuutta sekä asettavat puolustusvoimien tarpeisiin suunnattujen resurssien tason.

Vaikka selontekotyö on vielä kesken, voi jo tässä vaiheessa arvioida, että mitään mullistavaa siihen puolustushallinnon kannalta tuskin tulee sisältymään. Se ei tule sisältämään suuria rakenteellisia muutoksia, eikä myöskään nykyisiin sodan ajan vahvuuksiin tule muutoksia. On hyvin tiedossa,

että varusmiesikäluokat tulevat ensi vuosikymmenellä pientymään ja nyt hallussamme oleva puolustusmateriaali vanhenemaan, mutta reservin kokoa koskevat päätökset voivat vielä jonkin aikaa odottaa.

Mikä sen sijaan tulee olemaan merkittävä päätös, on kysymys tulevien vuosien puolustusbudjettien tasosta. Puolustusministeri Jyri Häkämies on todennut, että nykyinen puolustuskyky on ylläpidettävissä vuoden 2008 puolustuksen kokonaisrahoituksen reaalitasolla. Tämä edellyttää sitä, että vuotuinen kustannusten yleinen nousu katetaan täysimääräisesti. Teknisen kallistuman kattamiseksi vuodesta 2011 lähtien puolustusbudjettiin tulisi saada 2 prosentin vuotuinen korotus.

Tavoite on kova edessä olevassa taloudellisessa taantumassa, mutta samalla myös realistinen. Sillä ei tavoitella kuuta taivaalta, vaan pyritään varmistumaan siitä, että puolustuskykymme säilyy nykyisellä kohtuullisella tasolla jatkossakin.

Selonteko on paraikaa käsiteltävänä utvassa, ja valmistunee ensi vuoden alkupuolella. Sen jälkeen on kaikkien luettavissa valtioneuvoston käsitys Suomen turvallisuuspoliittisesta ympäristöstä, puolustuksen kehittämisestä sekä Suomen turvallisuus- ja puolustuspoliittisista linjauksista vuoteen 2016 saakka.